"ज्ञान, विज्ञान आणि सुसंस्कार यांसाठी शिक्षण प्रसार"

शिक्षणमहर्षी डॉ. बापूजी साळुंखे

स्वामी विवेकानंद शिक्षण संस्था, कोल्हापूर

न्यू इंग्लिश स्कूल अँड ज्यु. कॉलेज विंझर

विद्यार्थ्यांचे नाव :

गुण : 20

बैठक :

वेळ : 1 तास

विषय : अर्थशास्त्र अंतर्गत मूल्यमापन वर्ग : 12 वी.

प्रश्न 1 :- खालील विधाने पूर्ण करा. 4 गुण

1) प्रत्यक्ष गरजा पूर्ण करण्यासाठी उपभोक्त्याकडून उपभोग्य वस्तूंना केली जाणारी मागणी म्हणजे __________.

अ) प्रत्यक्ष मागणी ब) अप्रत्यक्ष मागणी क) पूरक मागणी. ड) संमिश्र मागणी

2) भारतात राष्ट्रीय उत्पन्नाची गणना करताना या पद्धतीचा वापर केला जातो_________.

अ) उत्पादन पद्धती ब) उत्पन्न पद्धती क) खर्च पद्धती ड) उत्पादन पद्धती आणि उत्पन्न पद्धती यांचे एकत्रीकरण

3) पुरवठ्याच्या नियमानुसार पुरवठा वक्र __________.

अ) वर जाणारा असतो ब) खाली येणारा असतो क) 'अक्ष' अक्षाला समांतर असतो ड) 'अय' अगला समांतर असतो

4) जेव्हा एकूण उपयोगिता सर्वात जास्त महत्तम) असते तेव्हा सीमांत उपयोगिता __________.

अ) वाढते ब) स्थिर होते क) शून्य होते ड) ऋण होते

प्रश्न 2 :- विसंगत शब्द ओळखा. 4 गुण

1) विदेशी व्यापाराचे प्रकार: आयात व्यापार, निर्यात व्यापार, पुनर्निर्यात व्यापार, गृह व्यापार

उत्तर:-

2) पूर्ण स्पर्धेची वैशिष्ट्ये: एकजिनसी वस्तू, मूल्यभेद, मुक्त प्रवेश आणि निर्गमन, असंख्य विक्रेते

उत्तर:-

3) निर्देशांकाची रचना : मूळ वर्षाची निवड, वस्तूची निवड, साधा निर्देशांक, वस्तूंच्या किमतीची निवड

उत्तर:-

4) मागणीच्या नियमाचे अपवाद : गिफेनचा विरोधाभास, प्रतिष्ठेच्या वस्तू, किमतीचा आभास, मागणीतील विस्तार

उतर:-

प्रश्न 3 :- सहसंबंध पूर्ण करा. 4 गुण

1) जास्त लवचिक मागणी: Ed>1: : ______________________: Ed<1

2) सूक्ष्म अर्थशास्त्र : विभाजन पद्धत : : स्थूल अर्थशास्त्र : ____________

3) पूर्ण स्पर्धा : विक्रेता किमत स्वीकारणारा : : मक्तेदार : _______________________

4) वैयक्तिक उत्पन्न कर : प्रत्यक्ष कर : : वस्तू व सेवा कर :_____________

प्रश्न 4:- योग्य आर्थिक पारिभाषिक शब्द लिहा. (4 गुण)

1) अस्तित्वात असलेल्या वस्तूचे आकारमान व स्वरूप बदलून निर्माण केली जाणारी उपयोगीता.

उत्तर:-

2) एखाद्या विशिष्ट कालखंडात निर्माण करण्यात आलेल्या वस्तू आणि सेवांचे दुहेरी मोजदाद होऊ न देता केलेले मापन.

उत्तर:-

3) श्रमाला मिळणारा मोबदला.

उत्तर:-

प्रश्न 5 खाली दिलेल्या घटनांवरून तुमचे मत स्पष्ट करा. (4 गुण)

घटना :- भारतातील नाणे बाजाराच्या संरचनेतील असंघटीत क्षेत्रात येणाऱ्या सावकाराकडून प्रामुख्याने ग्रामीण भागात कर्ज पुरवठा केला जातो हे कर्ज बहुतेक वेळा अनुत्पादक कारणासाठी दिली जातात. सावकार देत असलेल्या कर्जावर उच्च दराने व्याज आकारतात. सावकाराकडून शेतमजुरांना, अल्पभूधारक शेतकऱ्यांना कारागिरांना कर्ज दिली जातात.

प्रश्न 1) भारतात सावकाराकडून केल्या जाणाऱ्या कर्ज पुरवठ्याबाबत आपले मत लिहा. (2गुण)

उत्तर:--

घटना:- सध्या covid-19 सारख्या आपती, वाढत असलेल्या वस्तू व सेवांच्या किमती, संरक्षण खर्चात होणारी वाढ, वाढतं शहरीकरण, शिक्षण, सार्वजनिक आरोग्य, समाज कल्याणकारी योजना इत्यादींवर करावा लागणारा खर्च या विविध कारणांमुळे शासनाच्या सार्वजनिकखर्चात वाढ होत आहे. खरं तर भारतासारख्या विकसनशील देशात लोकांचे हित व कल्याण साध्य करण्यासाठी शासनाच्या सार्वजनिक खर्चात वाढ होणे अपरिहार्यही आहे.

प्रश्न 2) :- शासनाच्या सार्वजनिक खर्चात होत असणाऱ्या वाढीबाबत आपले मत काय? (2गुण)

उत्तर:---